

Stockholm 2022-04-26

## Angående upphandling av arkitekttjänster Ulricehamns kommun Med anledning av annonserad upphandling av arkitekttjänster ref 21/192

Sveriges Arkitekter har uppmärksammats på rubricerad upphandling och vill kommentera det olämpliga med att handla upp arkitekttjänster på lägsta pris.

Vid upphandling av arkitekttjänster är det som regel av betydelse för den upphandlande myndigheten att tillse att man får bästa möjliga kompetens inom rimliga resurser. I den utannonserade upphandling kommer ramavtal tilldelas de tre anbudsgivare som lämnar lägst pris med oklara kompetenskrav vilket gör att kommunen antagligen går miste om den kompetens man behöver.

Upphandling av arkitekttjänster handlar som regel om att söka bedöma arkitektens kapacitet och förmåga att åstadkomma de lösningar som bäst svarar mot de ambitioner som kommunen har för sitt byggande och som de beskrivs i upphandlingsdokumenten.

En utvärdering av arkitekttjänster bör alltid utgöras av kriterier som syftar till att bedöma konsultens förmåga att hantera de uppgifter som uppdragen syftar till. En utvärdering av endast pris när det gäller intellektuella tjänster är inte att rekommendera. I direktivet för offentlig upphandling, 2014/24/EU, rekommenderas att man inte ska använda pris när man till exempel handlar upp arkitekttjänster: Se avsnitt 94:

- När kvaliteten på anställd personal är relevant för nivån på kontraktets fullgörande, bör de upphandlande myndigheterna också som ett tilldelningskriterium få använda arbetsorganisationen samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utsetts att fullgöra det berörda kontraktet, eftersom detta kan påverka kvaliteten på fullgörandet av kontraktet och därmed anbudets ekonomiska värde. Detta kan till exempel gälla kontrakt som avser intellektuella tjänster, såsom konsulttjänster eller arkitekttjänster.

Kommissionen rekommenderar alltså utvärdering av kompetens heller än pris när det gäller den typ av tjänster som arkitekttjänster utgör därför att kvaliteten på dessa tjänster har stor betydelse för slutresultatet, till exempel de byggnader som arkitekterna tar fram underlagen till.

Priser har förvisso olika betydelse i olika upphandlingssituationer. Ju mer standardiserat föremålet för upphandlingen är, desto större betydelse har normalt priset. Är förhållandet det motsatta läggs normalt största vikten vid kvalitetskriterier. Angivna exempel på uppdrag kan inte anses utgöra rutinarbeten varför även arkitektens specifika förmåga för denna ramavtalsupphandling bör utvärderas.

I denna upphandling ställer ni dessutom obegripligt låga krav på de konsulter kompetens som ni avser upphandla – man behöver inte ens vara i närheten av att vara arkitekt för att kvalificera som handläggare till denna upphandling av arkitekttjänster.

Ni skriver i 2 AUB -1 att:

- Uppdragsansvarig ska vara arkitekt med relevant universitets- eller högskoleutbildning med inriktning mot byggnation, samt ha minst 5 års arbetslivserfarenhet inom arkitektverksamhet inom byggnation alternativt innehålla likvärdig kompetens men då med minst 10 års arbetslivserfarenhet inom arkitektverksamhet inom byggnation.

och

- Handläggare ska ha relevant teknisk utbildningsbakgrund, lägsta godkända utbildningsnivå är högskole- eller universitetsexamen samt ha minst 2 års arbetslivserfarenhet inom arkitektverksamhet med inriktning mot byggnation.

Det är oklart vad som menas med "likvärdig kompetens" för uppdragsansvarig. Kompetens brukar betyda förmåga att utföra en uppgift men i detta fall kan man tolka det som att ni menar att kompetens är en "högskoleutbildning med inriktning mot byggnation" vad nu det kan vara. Handläggande inte heller vara arkitekt, och det framgår inte på vilken nivå den önskade tekniska universitets- eller högskoleutbildningen ska vara – kanske duger en kandidatutbildning. Det är ju en alldeles för låg nivå för att klara de mest elementära arkitektuppgifter. De tjänster som ni vill ha utförda ska ju bland annat innehålla gestaltning och utformning. Dessutom kommer uppdragen handla om för kommuninvånarna betydelsefulla byggnader som förskolor, skolor och bostäder. Det är svårt att förstå varför kommunen inte har högra ambitioner.

## Avsteg från ABK 09

Vid kontraktsskrivning kommer också en rad avsteg från ABK at göras. ABK09 är ett avtal som förhandlats fram mellan sektorns parter och tar hänsyn till både konsulter och uppdragsgivares intressen varför avsteg inte bör göras utan att uppdragets specifika förutsättningar motiverar det.

Vi bedömer att det i upphandlingsunderlagen exempelvis inte finns någon grund för att göra avsteg när det gäller rätt till uppdragsresultatet. Ni skriver:

### AUC 7. Rätt till uppdragsresultat

Med ändring av kap. 7 §§ 7-8 ABK 09 gäller följande:

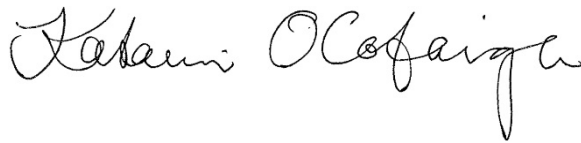
Beställaren erhåller fullständig ägande- och förfoganderätt till allt arbete och material som upp- eller tillkommit i samband med utförande av uppdrag. All upphovsrätt, patenträtt och andra immateriella rättigheter hänförliga till resultatet överläts till Beställaren. Särskild ersättning till konsulten utgår inte härför.

Det är helt orimligt och i viss utsträckning omöjligt för arkitekten att överföra all upphovsrätt så som det beskrivs i upphandlingsunderlagen. Uppdragsgivaren har knappast ens nytta av att använda uppdragsresultatet till annat än för det i uppdraget avsedda och beskrivna ändamålet vid avrop. Se ABK kapitel 7.

Med hänvisning till vad som ovan anförs rekommenderar Sveriges Arkitekter att upphandlingen görs om och att man då gör en utvärderingsmodell som på ett rimligt vis värderar arkitektens kompetens och förmåga i relation till priset.

Kommunen riskerar annars att seriösa och kompetenta anbudsgivare avstår från att inkomma med anbud då endast lägsta pris är avgörande. Detta innebär i sin tur att kommunen går miste om relevant kompetens.

Med vänliga hälsningar,



Katarina O Cofaigh  
[katarina.ocofaigh@arkitekt.se](mailto:katarina.ocofaigh@arkitekt.se)

Upphandlingsstrateg

Cc:

Tarja Pajula, Upphandlingschef  
Christer Dahlgren, verksamhetschef Fastighet  
Rebecka Engvall, stadsarkitekt